

V KK 334/22, Możliwości uśmiercenia cierpiącego zwierzęcia, gdy jest to konieczne „bez zbędnej zwłoki” - Postanowienie Sądu Najwyższego

LEX nr 3487767

Postanowienie

Sądu Najwyższego

z dnia 14 września 2022 r.

V KK 334/22

Możliwości uśmiercenia cierpiącego zwierzęcia, gdy jest to konieczne „bez zbędnej zwłoki”

TEZA aktualna

Art. 33 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt nie powinien być rozumiany w ten sposób, że niezależnie od stwierdzenia przez lekarza weterynarii konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia w celu zakończenia jego cierpień, wymagana jest zgoda właściciela na uśmiercenie. Właściciel zwierzęcia nie jest w tym przypadku dysponentem jego życia. Władza właściciela, która wynika z prawa własności, nie powinna być uznawana za absolutną, i nie rozciąga się na takie decyzje dotyczące zwierzęcia, które obiektywnie prowadzą do jego cierpienia. W procesie wykładni art. 33 ust. 3 ustawy (jak również art. 35 ust. 1 penalizującego bezprawne uśmiercenie zwierzęcia) należy uwzględniać wyraźne wskazanie ustawodawcy, że zwierzę nie jest rzeczą, a człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę (art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt). Uzależnienie możliwości uśmiercenia cierpiącego zwierzęcia, gdy jest to konieczne "bez zbędnej zwłoki", od woli właściciela, otwierałoby zaś przestrzeń dla przedmiotowego traktowania zwierząt.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SN Barbara Skoczowska.

Sentencja

Sąd Najwyższy na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. po rozpoznaniu w dniu 14 września 2022 r.

sprawy M. K.,

uniwinnionej od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt,

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy,

z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka 973/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt XI K 1097/20,

postanowił

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. S. z Kancelarii Adwokackiej w B. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa zł 80/100), w tym 23% VAT, z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;
3. zwolnić oskarżyciela posiłkowego T. W. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie faktyczne

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt XI K 1097/20, uniewinnił oskarżoną M. K. od czynu zarzucanego jej w akcie oskarżenia, tj. tego, że:

"w dniu 8 maja 2020 r. w B., przy ul. (...), na terenie Przychodni Weterynaryjnej

«(...)», działając jako lekarz weterynarii, dokonała uśmiercenia królika miniaturki pomimo braku konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia, czym działała na szkodę T. W.", tj. przestępstwa z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt".

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego T. W., zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. "obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez dokonanie nieprawidłowej, wybiórczej, całkowicie arbitralnej oraz sprzecznej z treścią materiału dowodowego oceny dowodów, przy jednoczesnym pominięciu szeregu istotnych dla sprawy dowodów i okoliczności i uznanie, że ocena działań oskarżonej winna zostać dokonana z uwzględnieniem również wiedzy uzyskanej po wykonaniu przez oskarżoną zabiegu uśmiercenia królika, podczas gdy niedopuszczalne jest używanie wiedzy końcowej i opieranie się na ostatecznym obrazie choroby uzyskanym np. w czasie sekcji zwłok dla potrzeb oceny postępowania lekarskiego we wcześniejszym momencie,
2. obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez dokonanie nieprawidłowej, wybiórczej, całkowicie arbitralnej oraz sprzecznej z treścią

materiału dowodowego oceny dowodów i uznanie, że oskarżyciel posiłkowy oddając na ręce funkcjonariuszy Policji królika wyraził zgodę na jego uśmiercenie, podczas gdy okoliczności sprawy, postawa oskarżyciela w toku całego zdarzenia oraz jego postawa bezpośrednio po zdarzeniu, zeznania świadka P. D. i wyjaśnienia oskarżonej świadczą o tym, że od początku konsekwentnie nie wyrażał on zgody na uśmiercenie królika,

3. obrazę przepisów prawa procesowego, to jest art. 410 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez naruszenie zasady orzekania na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej poprzez dokonanie przez Sąd własnych ustaleń dyskwalifikujących wnioski wypływające z opinii biegłego,

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogło mieć wpływ na wydanie orzeczenia, poprzez uznanie, że zachowanie oskarżonej nie cechowało się zamiarem popełnienia czynu zabronionego, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że ta okoliczność podmiotowa została wykazana w toku postępowania,

5. naruszenie prawa materialnego w postaci naruszenia art. 35 § 1 w zw. z art. 33 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt w postaci błędnej wykładni poprzez uznanie, że zgoda właściciela zwierzęcia nie jest wymagana w sytuacji".

Stawiając powyższe zarzuty pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka 973/21, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego T. W., zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. "rażące naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci uchybienia treści art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak rozpoznania przez Sąd odwoławczy wszystkich wniosków i zarzutów stawianych rozstrzygnięciu Sądu I instancji oraz brak wyjaśnienia w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, z jakiego powodu Sąd nie uznał za zasadne wyrażonego w apelacji stanowiska, iż ocena działań oskarżonej winna zostać dokonana z uwzględnieniem również wiedzy uzyskanej po wykonaniu przez oskarżoną zabiegu uśmiercenie królika, podczas gdy niedopuszczalne jest używanie wiedzy końcowej i opieranie się na ostatecznym obrazie choroby uzyskanym np. w czasie sekcji zwłok dla potrzeb oceny postępowania lekarskiego we wcześniejszym momencie,

2. rażące naruszenie prawa materialnego w postaci naruszenia art. 35 § 1 w zw. z art. 33 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt w postaci błędnej wykładni poprzez uznanie, że zgoda właściciela zwierzęcia nie jest wymagana w sytuacji konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia".

Stawiając powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz- Południe w Bydgoszczy wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Uzasadnienie prawne

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja skarżącego okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, w związku z czym podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego formułując pierwszy z zarzutów kasacyjnych zakwestionował prawidłowość kontroli odwoławczej w zakresie zawartego w apelacji zarzutu obrazy art. 7 i art. 410 k.p.k. Skarżący podnosił, że Sąd I instancji niewłaściwie ocenił zachowanie oskarżonej M. K. na podstawie wiedzy o chorobie królika ex post, zaś ocena działań oskarżonej powinna być dokonana jedynie w oparciu o stan wiedzy w chwili podjęcia decyzji o uśmierceniu zwierzęcia.

Rzecz jednak w tym, że Sąd odwoławczy odniósł się do powyższego zarzutu apelacyjnego. Co więcej, uczynił to w sposób wyczerpujący i niezawierający braków uzasadniających postawienie zarzutów obrazy art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. Zdaniem Sądu odwoławczego prawidłowo uznał Sąd I instancji, że stan zdrowia zwierzęcia w momencie przeprowadzenia badania przez oskarżoną umożliwiał jego uśmiercenie. Jak wynika z uzasadnienia Sądu odwoławczego, stan zdrowia zwierzęcia został odpowiednio ustalony nie tylko na podstawie wniosków z opinii biegłego, ale również na podstawie zeznań świadka P. D., sprawozdania z badań, protokołu badania oraz dokumentacji lekarskiej. Sąd, po pierwsze, opinia biegłego nie stanowiła jedyne dowodu w sprawie, a jej wnioski były spójne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym. Po drugie zaś, wbrew twierdzeniom skarżącego, z faktu przeprowadzania badania królika już po jego uśpieniu nie należy wyprowadzać wniosku o braku możliwości postawienia prawidłowej diagnozy przez oskarżoną w czasie zarzucanego jej czynu. Jak wynika bowiem z całości materiału dowodowego, obiektywnie zwierzę w czasie uśpienia cierpiało na chorobę nowotworową powodującą u niego ból, a oskarżona ów stan zdrowia zwierzęcia w sposób adekwatny rozpoznała jeszcze przed uśpieniem zwierzęcia.

O obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można twierdzić zasadnie wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, natomiast o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. wówczas, gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt V KK 73/21). Jak wynika z powyższych rozważań, Sąd odwoławczy nie tylko odniósł się do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 7 i art. 410 k.p.k., ale ponadto uczynił to w sposób kompletny i prawidłowy. Nie można zatem uznać, że Sąd odwoławczy w granicach tego zarzutu kontrolę odwoławczą przeprowadził nienależycie.

Odnosząc się do zarzutu obrazy prawa materialnego, tj. art. 35 § 1 k.k. w zw. art. 33 ust. 3 ustawy o

ochronie zwierząt, to należy stwierdzić, że został on nieprawidłowo postawiony. Sąd odwoławczy utrzymując w mocy wyrok Sądu I instancji, nie dokonując przy tym własnych ustaleń faktycznych, nie stosował samodzielnie przepisów prawa materialnego. Nie mógł zatem przepisów tych naruszyć. Kasację wnosi się zaś wyłącznie od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kończącego postępowanie i to tego wyroku muszą dotyczyć zarzuty, wskazując bądź to na pominięcie któregoś z zarzutów apelacyjnych przez sąd odwoławczy, bądź na wadliwe ich rozpoznanie (zob. np. postanowienie SN z dnia 28 października 2021 r., sygn. akt III KK 386/21). Ze względu na powyższe zarzut skarżącego nie zasługiwał na uwzględnienie.

Jedynie na marginesie rozważań Sąd Najwyższy wskazuje, że art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt nie powinien być rozumiany w ten sposób, że niezależnie od stwierdzenia przez lekarza weterynarii konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia w celu zakończenia jego cierpień, wymagana jest zgoda właściciela na uśmiercenie. Właściciel zwierzęcia nie jest w tym przypadku dysponentem jego życia. Władza właściciela, która wynika z prawa własności, nie powinna być uznawana za absolutną, i nie rozciąga się na takie decyzje dotyczące zwierzęcia, które obiektywnie prowadzą do jego cierpienia. W procesie wykładni art. 33 ust. 3 ustawy (jak również art. 35 ust. 1 penalizującego bezprawne uśmiercenie zwierzęcia) należy uwzględniać wyraźne wskazanie ustawodawcy, że zwierzę nie jest rzeczą, a człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę (art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt).

Uzależnienie możliwości uśmiercenia cierpiącego zwierzęcia, gdy jest to konieczne "bez zbędnej zwłoki", od woli właściciela, otwierałoby zaś przestrzeń dla przedmiotowego traktowania zwierząt.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji postanowienia.